

25 21. 3die. Beh. af Lovf. indeh. Best. om for, at der i alt Fald ligesaa kunde gjøres den Indvending mod mit Forslag som imod Udvalgets Flertals, at det ikke udelukkede Indenrigsministerens Eksp. Net, sikkerlig nok gjør det ikke dette. Hvor Indenrigsministeren efter det Dplyste tror sig i Stand til ligesom at kunne slutte sig til dens Begjering, der vil have Fristagelse for Fristerne, der er hans Eksp. ogsaa efter mit Forslag det Afgjørende. Men det er heller ikke det, som det kommer an paa. Hvad det kommer an paa, er, at det, naar der er Strid tilstede, ikke skal være Indenrigsministeren, men Domstolene, der afgjøre den. Og jeg skjønner nu heller ikke rettere end, at de Forhold, som her ville komme i Betragtning, ere af den Bestaffenhed, at det ikke kan have nogen Vanskelighed for Domstolene at faae dem frem som Grundlag for deres Dom. — Den ærede Ordfører mente fremdeles, at der var en Feil i mit Forslag, forsaavidt det kun talte om „Afhændelser paa Egnen“, idet det altsaa ikke var givet, at disse andre Afhændelser ogsaa skulde være Salg fra Godsseier til Fæstere. Jeg tror imidlertid, at den ærede Ordfører derved har overset, at der i mit Forslag i Einien umiddelbart foran staar „saa danne Afhændelser“, hvorefter der for det Tilfælde, at saadanne Afhændelser ikke maatte findes der paa Egnen, er tilføiet „eller under ligeartede Forhold“. — Jeg skjønner efter det Anførte ikke rettere, end at mit Forslag under Nr. 9, naar Meningens kun er at tage de anerkjendte Ubiligheder bort fra Lovforslagets § 5, saaledes som den blev vedtagen ved 2den Behandling, fyldestgjør Alt, hvad man kan forlange, ligesom ogsaa de Erindringer, som man har gjort mod dets Redaktion, saavidt jeg skjønner, ikke ere holdbare.

Det maa være mig tilladt i Forbindelse hermed at sige et Par Ord om mit Erindringsforslag under Nr. 10, hvorefter de, der for Indenrigsministeren godtgjøre, at de inden den 1ste Termin, som Lovforslaget nævner, nemlig den 1ste Januar 1880, have folgt de

25 22. Naadigheden over Fæstebøndergods. 25 22. tre Femte dele eller derover af deres Fæstegods, skulle være aldeles frie for videre Ligtale. Det forholder sig utvivlsomt saa, som den ærede Ordfører for sagde, at, hvad det har sin Vanskelighed med i dette Forhold, det er at faae begyndt at bestemme sig til at slaa sit Gods i Stykker, og det ikke blot, fordi man tror at faae mere Fordel ud af det ved at holde det sammen. Det er meget mere en Kjendsgjerning, der ikke kan eller skal lægges Skulden paa, at adskillige af de Mænd, der hidtil have holdt deres Gods samlet, have gjort det af ganske andre Grunde end af saadanne, der paa nogen Maade kunne siges at være i Familie med Pengesfordel. Og jeg tror derfor ogsaa i det Hele taget, at det maa erkjendes, at, naar først en Lehnbesidder har besluttet sig til at sælge, har besluttet sig til at efterkomme den Takke, der nu synes at gaa gjennem hele vor Lovgivning, da er der heller ikke den fjerneste Anledning til at nære Frygt for, at han, efter først at have solgt de tre Femte dele, skulde standse med Salgene. Det kan nemlig kun være en Gavn for ham at beholde Stumperne tilbage; al Fordelen og tillige af Hyggen derved vil i alt Fald saa være spoleret. Jeg tror derfor, som sagt, at man overmaade vel kan overlade til de Godsseiere, som allerede have solgt de tre Femte dele, selv at udføre Resten. Og der er en Ting endnu, som man med Hensyn til dette mit Erindringsforslag ikke maa overse, og det er, at man ved at vedtage det ikke alene befrier disse Godsseiere, som have vist sig og bevist, at de vare villige til at følge den Lov, som Lovgivningen har anvist, for et temmeligt nærgaaende Eftersyn, men ogsaa befrier Administrationen for ved Udløbet af de 5 Aar at skulle blande sin Næse i Forhold, som den helst skal holde sig borte fra. Jeg tror ogsaa, at Tanken i Loven af 19de Februar 1861 og Hensigten med den er fuldkommen naaet, naar man forlanger, at de Paagjældende inden 1880 — det er inden den allerførste Termin — skulle have godtgjort for Indenrigsministeren, at de